

*БПЖАҰО директорының
2021 жылғы 30 маусымдағы
№ 45 н/қ бұйрығына
Қосымша 1*

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім департаменті
Болон процесі және академиялық ұтқырлық орталығы

**Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру
бағдарламаларын әзірлеу жөніндегі
нұсқаулық**

1. Жалпы ереже

2. Осы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын әзірлеу жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі – нұсқаулық) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына, оның ішінде жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары (бұдан әрі – ЖЖОКБҰ) бойынша мамандар даярлаумен айналысатын ұлттық және ғылыми орталықтарға әдістемелік көмек көрсету мақсатында әзірленді, білім беру бағдарламаларын әзірлеу тәртібін айқындайды.

3. Осы басшылықтың нормативтік-құқықтық базасы:

- 2007 жылғы 27 шілдедегі Қазақстан Республикасының № 319-III «Білім туралы» Заңы;

- «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы (бұдан әрі – МЖМБС);

- «Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды және үлгілік кәсіптік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 31 шілдедегі № 647 бұйрығы;

- «Оқу процесін кредиттік оқыту технологиясы бойынша ұйымдастыру ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығы;

- «Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы;

- «Білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 17 маусымдағы №391 бұйрығы;

- Сынақ бірліктерін көшіру мен жинақтаудың Еуропалық жүйесін пайдалану бойынша нұсқаулық (ECTS);

- Еуропалық жоғары білім кеңістігінде (ESG) жоғары білім сапасын қамтамасыз ету үшін стандарттар мен нұсқаулықтар.

4. Осы Нұсқаулықта мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – ББ) – оқытудың мақсатын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды және оны іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені;

2) білім беру бағдарламасын әзірлеу – оқыту нәтижелері мен тиісті еңбек шығындарын, оқу қызметінің түрлерін, оқыту әдістері мен рәсімдерін/бағалау өлшемшарттарын көрсете отырып, білім беру бағдарламасын және оның компоненттерін жоспарлау;

3) ББ паспорты – бағдарламаның мақсаты, ББ-ның кәсіптік саламен байланысын сипаттау (ұлттық біліктілік шеңберлерін (бұдан әрі – ҰБШ),

салалық біліктілік шеңберлерін (бұдан әрі – СБШ) қоса алғанда және кәсіптік стандарттар болған кезде), оқыту нәтижелері мен пәнді, оқыту нәтижелерін қалыптастыруға пәндердің әсер ету матрицасын, сондай-ақ еңбек сыйымдылығына және оқыту тіліне қатысты мәліметтерді қамтитын бағдарламаның қысқаша сипаттамасы;

4) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының тізілімі (бұдан әрі – ББ тізілімі) – Қазақстан Республикасының ЖЖОКБҰ әзірлеген және Болон процесі және академиялық ұтқырлық орталығы ұйымдастырған сыртқы тәуелсіз сараптамадан табысты өткен білім беру бағдарламаларының тізбесін қамтитын ақпараттық жүйе;

5) құзыреттер – білім алушылардың оқу процесінде алған білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын кәсіби қызметте практикалық қолдану қабілеті;

6) оқыту нәтижесі – білім алушылардың білім беру бағдарламасын меңгеру бойынша алған, көрсететін білімінің, машықтарының, дағдыларының бағалаумен расталған көлемі және қалыптасқан құндылықтар мен қатынастар;

7) модуль – оқыту нәтижелері тұрғысынан аяқталған, білім алушылар нақты тұжырымдай алатын оқытудың өлшенетін нәтижелері бар білім беру бағдарламасының дербес құрылымдық элементі.

4. ЖЖОКБҰ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің МЖМБС талаптарына сәйкес жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын дербес әзірлейді және бекітеді.

5. ЖЖОКБҰ білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бекіту үшін тиісті рәсімделген рәсімдер болуы тиіс. Бағдарламалар оқытудың күтілетін нәтижелерін қоса алғанда, белгіленген мақсаттарға сәйкес әзірленуі тиіс. Бағдарламаны игеру нәтижесінде алынатын біліктілік нақты айқындалуға және түсіндірілуге тиіс және ұлттық біліктілік шеңберінің белгілі бір деңгейіне сәйкес келуге тиіс.

6. Білім беру бағдарламалары білім алушылардың жеке және кәсіби құзыреттерін қалыптастыруға жәрдемдесуі, тиісті академиялық білімдерін, сондай-ақ олардың жеке дамуына әсер етуі мүмкін және олардың болашақ мансабында да, оқуын жалғастыру кезінде де қолданылуы мүмкін қажетті біліктері мен дағдыларын қалыптастыруды қамтамасыз етуі тиіс.

7. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ЖЖО ББ) әзірлеу 4 (төрт) кезеңнен тұрады:

- жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын әзірлеуге дайындық;

- жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын жобалау;

- жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының құрылымдық элементтерін нақтылау;

- жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары жобасының сапасын бағалау.

2. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламасын әзірлеуге дайындық

8. ББ әзірлеуге дайындық кезеңінде ББ ашу бойынша ЖЖОКБҰ қызметі жоспарланады және дайындық бағыттары мен ББ тізбесі айқындалады.

9. Дайындық бағыттарының тізбесін айқындау үшін ЖЖОКБҰ:

- нарықтың ағымдағы және болашақ қажеттіліктерін анықтайды:

а) қазір және болашақта қандай мамандар қажет;

б) түлектердің жұмысқа орналасу болашағы қандай (тапшылық, профицит, жаңа мамандықтардың/дағдылардың/құзыреттердің пайда болуы және т.б.).

- кадрларды даярлаудың әлеуетті нарығына талдау және бағалау жүргізеді:

а) өңірде/ жақын өңірлерде, шетелдік ЖЖОКБҰ-да кадрлар даярлау нарығында бәсекелестіктің болуы;

б) бәсекелестік ортаны талдау.

- ББ іске асыру үшін ЖЖОКБҰ мүмкіндіктеріне талдау жүргізеді:

а) қажетті кадрлық ресурстардың болуы;

б) қажетті материалдық-техникалық, ақпараттық және қаржылық ресурстардың болуы.

Алынған нәтижелер негізінде ЖЖОКБҰ даярлау бағыттары бойынша тізбені айқындайды.

10. ЖЖОКБҰ-ны даярлау бағыттарының тізбесін айқындағаннан кейін алқалы орган құрады не ББ-ның даярлық бағыттары және/немесе топтары бойынша жұмыс істеп тұрған алқалы органдардың жауапкершілігін айқындайды. Тиісті органды құру туралы шешімді ЖЖОКБҰ дербес қабылдайды.

11. Алқалы орган қызметінің мақсаты ББ тізбесін айқындау, ББ жобалау, әзірлеу және жетілдіру болып табылады.

12. Алқалы органның құрамына мыналар кіруі мүмкін:

- ПОҚ қатарынан ЖОО өкілдері. Пәнаралық тәсілді қамтамасыз ету үшін алқалы органның құрамына бейінді де, жалпы білім беретін және базалық даярлығын қамтамасыз ететін де академиялық бөлімшелердің (кафедралардың, мектептердің және т. б.) өкілдері тартылады;

- білім алушылардың өкілдері;

- жұмыс берушілердің, тиісті қызмет бағытындағы кәсіпорындардың, экономиканың нақты секторының, қоғамдық бірлестіктердің және т.б. өкілдері.

- ЖЖОКБҰ өкілдері-серіктестер, соның ішінде шетелдік.

3. Білім беру бағдарламасын жобалау

13. Білім беру бағдарламасын жобалау кезеңінде:

- түлектің кәсіби қызмет саласын зерттеу;

- ББ-ға сәйкес келетін қызмет саласына тән құзыреттерді және оларды

игеру деңгейін айқындау;

- бағдарламаны оқыту нәтижелерін қалыптастыру;
- ББ құрылымын және пәндер тізбесін анықтау;
- құзыреттердің, оқыту нәтижелерінің және бағалау критерийлерінің өзара байланысын айқындау;
- оқыту мен оқытудың әдістерін, технологияларын, білім алушылардың оқу нәтижелеріне қол жеткізуін бағалау құралдарын айқындау;
- ресурстарға қажеттілікті анықтау.

14. ББ жобалау шеңберінде алқалы орган кәсіби қызмет саласына зерттеу жүргізеді, оның барысында құзыреттердің бастапқы тізбесін (отандық ұлттық біліктілік шеңберлерін, салалық біліктілік шеңберлерін және кәсіптік стандарттарды қолдану тәжірибесі; МЖМБС; лауазымдарға қойылатын біліктілік талаптары, жетекші шетелдік ЖЖОКБҰ ББ және т.б.) қалыптастыру үшін құжаттарды талдайды.

15. Осы Кәсіптік саладағы әрбір даярлау бағыты үшін құзыреттердің алдын ала тізбесі мынадай түрде қалыптастырылады:

1) жалпы құзыреттер анықталады (мінез-құлық дағдылары мен жеке қасиеттері);

2) кәсіби құзыреттер анықталады (осы бағытқа тән теориялық білім және практикалық дағдылар мен икемділіктер).

16. Зерттеу барысында қажет болған кезде еңбек нарығын, СБШ және КС талдау негізінде жасалған құзыреттердің алдын ала тізбесін нақтылау және басымдық беру мақсатында жұмыс берушілерге сұрау салу жүзеге асырылады. Бұл үшін:

- бастапқы құзыреттерді пайдалана отырып, жұмыс берушінің сауалнамасы әзірленуде;

- сауалнама жүргізу әдістері іріктеледі;
- сандық (стандартталған сауалнамаларды қолдана отырып);
- сапалы (сұхбат және фокус-топтар);
- сауалнамаға қатысушыларды – ББ түлектері жұмыс істейтін зерттелетін кәсіби саланың өкілдерін іріктеу жүргізіледі.

17. Алқалы орган сауалнама жүргізу үшін сауалнамаға қатысушыларға құзыреттердің алдын ала тізбесін ұсынады, пікіртерімге қатысушылар жұмыс орнындағы қандай да бір құзыреттің маңыздылық дәрежесін және ЖЖОКБҰ-ны аяқтағаннан кейін маманның оны иелену деңгейін айқындайды.

18. Кәсіби қызмет саласын талдау нәтижелерін осы Нұсқаулыққа 1-қосымшаға сәйкес көрсетуге болады.

19. ББ жобалау кезеңінде оқыту деңгейімен, кәсіптік стандарттардың талаптарымен және (немесе) жұмыс берушілердің талаптарымен/ күтулерімен, сондай-ақ ЖЖОКБҰ-ның даму стратегиясымен тоғыстырылған құзыреттерге байланысты бағдарламаның оқыту нәтижелері қалыптастырылады.

20. ОН бағдарламаға бөлінетін академиялық кредиттерде тиісті пәндердің еңбек сыйымдылығы ББ шеңберінде көлемін айқындау үшін негіз болады. ББ жалпы еңбек сыйымдылығы МЖМБС-да көрсетілген тиісті деңгейден кем болмауы тиіс. ББ-да пәндер мен оқу нәтижелері арасындағы

байланыс анықталуы керек.

21. ОН сынақ бірліктерін көшіру мен жинақтаудың еуропалық жүйесінің (ECTS) басшылық қағидаттары негізінде тұжырымдалады:

- ОН бағдарламаның мән-мәтінін, деңгейін, ауқымын және мазмұнын сәйкес көрсетуі тиіс;
- ОН алдағы еңбек нарығының қажеттіліктеріне бағытталуы керек;
- ОН тұжырымдары бағдарлама деңгейіне нақты сәйкес келуі, белсенді етістіктер арқылы еңбек функцияларын сипаттай отырып, құзыреттер көрінісінің кәсіби және/немесе жеке контекстін нақтылауы тиіс;
- ОН өзара келісілуі тиіс;
- ОН бағдарлама аяқталғаннан кейін студенттің жетістіктері тұрғысынан түсінікті және тексерілген болуы керек;
- ОН көрсетілген еңбек шығындары аясында қол жетімді болуы керек;
- ОН оқу іс-әрекетінің тиісті түрлерімен, бағалау әдістерімен және өлшемдерімен байланысты болуы тиіс.

Ескерту: ЖЖОКБҰ ОН санын дербес анықтайды. Тәжірибе көрсеткендей, 10-15 РО көрсету орынды.

22. ОН жобалау кезінде ББ түлектерді құзыреттіліктің екі негізгі түрімен қамтамасыз етуі керек екенін ескеру қажет:

- мінез-құлық дағдылары мен жеке қасиеттер (өзін-өзі оқыту және жүйелі ойлау; трансдисциплинарлық және кроссфункционалдылық; АКТ-құзыреттер; тілдерді білу; технологиялық сауаттылық; шығармашылық; кәсіпкерлік; әлеуметтік интеллект, команда мүшелерімен ынтымақтастық; клиентке бағдарлану, тұтынушының сұрауларымен жұмыс істей білу; жоғары белгісіздік режимінде және міндеттер шарттарының тез өзгеруі (тез шешім қабылдай білу, жұмыс жағдайларының өзгеруіне жауап беру, ресурстарды бөлу және өз уақытын басқару қабілеті) - softskills).

- әрбір маманға кәсіби қызметтің кез-келген жағдайында сауатты әрекет етуге мүмкіндік беретін кәсіби дағдылар (hardskills).

23. ОН студенттердің кәсіби қызмет пен жеке даму аясында не істейтінін, кәсіби функцияларды құзыреттіліктерді қолдану арқылы, алған білімі мен дағдыларын қолдана отырып жүзеге асыратындығын білдіретін белсенді етістіктен басталады. Блум таксономиясынан белсенді етістіктер әдетте тұжырымдау үшін қолданылады. Қолданылуы мүмкін етістіктердің үлгі тізбесі осы Нұсқаулықтың 2-қосымшасында келтірілген.

24. ОН болуы керек:

- еңбек функцияларына бағдарланған;
- еңбек нарығының перспективалық қажеттіліктеріне бағдарланған.

25. Оқытудың әр нәтижесінде оның қол жетімділігін бағалау критерийлері болуы керек және өлшенуі керек.

26. Бағалау критерийі «аяқталған әрекетті» сипаттауы тиіс, тиісінше, критерийлер «біледі», «иеленеді» санаттарында қалыптастырылады (мысалы, «біледі» - оқу материалын талап етілетін ғылыми дәлдік пен толықтық дәрежесімен жаңғыртады және түсіндіреді; «біледі» - стандартты шешім алгоритмдерін жаңғырту негізінде типтік міндеттерді шешеді; «иеленеді» -

алынған білім, дағды негізінде, оларды типтік емес жағдайларда қолдана отырып, күрделі міндеттерді шешеді).

27. Бағдарламаны жобалау оқу пәндері үшін пре және пост реквезиттерді көрсету арқылы Бағдарламаның құрылымын және ОН қалыптастыруға бағытталған пәндерді оқу тәртібін айқындауды көздейді.

28. Бұдан әрі құзыреттілікке қол жеткізуді бағалау әдістері мен құралдары жобаланады.

29. ОН-не қол жеткізуді бағалау әдістері мен құралдарын жобалау кезінде:

- нақты өлшемдерге негізделген өлшенетін бағалау әдістерін қолданыңыз;
- бағалау әдістері бағаланатын оқыту нәтижелерімен келісілуі тиіс;
- алынған бағалар білім алушылардың ОН меңгеру деңгейін көрсетуі тиіс.

30. ББ іске асыру үшін ресурстарға қажеттілік білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарымен айқындалады.

4. Білім беру бағдарламасының құрылымдық элементтерін нақтылау

31. Бұл кезеңде ББ атауы мен мақсаты тұжырымдалады, ББ мазмұны жобаланады және оқыту стратегиясы анықталады.

32. Бағдарламаның атауы бағдарламаның мазмұнын көрсетуі керек, қысқа, нақты және ақпараттық болуы керек, сонымен қатар классификаторға сәйкес дайындық бағытына сәйкес келуі керек.

33. ББ мақсаты білім алушылар алуы тиіс оқыту нәтижелерін қысқаша, нақты және синергетикалық түрде біріктіру болып тұжырымдалуы тиіс. ББ мақсаты критерийлерге сәйкес келуі керек-өзектілік, нақтылық, қол жетімділік.

34. Бұдан әрі ББ мазмұны бағдарламаның модульдерін/ оқу пәндерін айқындау арқылы жобаланады. ББ кәсіби функциялар мән-мәтінінде әзірленеді және мазмұны ББ ұсынған шеңберінде құзыреттілік мақсаты мен оқыту нәтижелеріне қол жеткізуге мүмкіндік беретін оқу пәндерінің тізбесінен тұрады.

35. Пәннің қысқаша сипаттамасында Пәннің мақсаты мен мазмұнын ББ бойынша оқыту нәтижелеріне қол жеткізу индикаторлары ретінде көрсету қажет. Пәннің сипаттамасында қандай да бір анықтамалар, дәрістерден, оқулықтардан үзінділер және т.б. болмауы тиіс.

36. Кәсіби стандарт негізінде әзірленген ББ-да негізгі еңбек функциялары құзыреттілікке және оқыту нәтижелеріне негізделеді.

37. Құзыреттері мен оқыту нәтижелері мән-мәтініндегі модульдер мен пәндердің тізбесін айқындағаннан кейін кредиттердегі модульдер мен пәндердің еңбек сыйымдылығы айқындалады. Осы негізде пре-және постреквизиттерді ескере отырып, білім беру бағдарламасының оқу жоспарының жобасы қалыптастырылады. Бұл ретте даярлау бағыты мен деңгейіне (оның ішінде циклдар мен компоненттер) байланысты кредиттер

саны бөлігінде МЖМБС талаптарын сақтау қажет.

38. ББ құрылымдық элементтерін әзірлеу кезінде модульді/пәнді оқыту нәтижелерін қалыптастыруға ерекше назар аудару қажет.

39. Модульдің/пәннің ОН – бұл білім алушы өзінің білімін, түсінігін, дағдыларын және/немесе құзыреттілігін көрсету үшін модульді/пәнді сәтті аяқтағаннан кейін жасай алуы тиіс нәрсе. Модуль/пәндер ОН модуль/пәнді сәтті тапсыру үшін студентке қойылатын минималды талаптарды анықтайды.

40. Модуль / пән ОН оқытуға емес, білім беруге назар аударуы керек және олар оқытушының не бере алатындығын көрсетпейді, бірақ білім алушының не көрсете алатындығын айқындайды.

41. Модульдің / пәндердің барлық ОН бағалануы тиіс. Сонымен қатар, пәннің ОН жазу кезінде пәннің модульге қалай енетінін, сондықтан модульдің ОН тұжырымдау кезінде-модуль жалпы бағдарламаға қалай енетінін қарастырған жөн.

42. Бағдарламаны/ модульдерді/ пәндерді оқыту нәтижелерін тұжырымдап, олардың еңбек сыйымдылығын айқындағаннан кейін оқыту стратегиялары айқындалады.

43. ЖЖОКБҰ-да оқыту стратегиясы оқытудың инновациялық әдістері мен ақпараттық технологияларды пайдалануға бағдарлануы тиіс.

44. Студентке бағдарланған оқыту кезінде білім алушы оқыту/білім беру орталығында болуы және оқыту процесі мен шешім қабылдаудың белсенді қатысушысы болуы тиіс.

45. Оқу пәнін әзірлеу кезінде оқытудың тиісті нәтижелеріне қол жеткізу және оларды сәйкес және әділ бағалау үшін оқытудың қандай әдістері мен оқу нәтижелерін игеруді бағалау ең қолайлы екенін анықтау қажет.

46. Пәндер мен қалыптастырылатын ОН өзара байланысын 3-қосымшада көрсету ұсынылады.

47. Бағалау әдістері бағдарламада мәлімделген оқыту нәтижелерінің өлшенуін қамтамасыз етуі тиіс.

48. Пәндерді оқытудың салыстырмалы тәртібі пре және пост реквизиттержүйесі арқылы анықталады.

5. ЖЖОКБ ББ жобасының сапасын бағалау

49. ББ әзірлеу сапасы келесі параметрлер арқылы бағаланады:

- ББ іске асыру бойынша ЖОО әлеуетін көрсету;
- СБШ және КС сәйкес келетін ББ-да нақты сипатталған ОН-нің болуы;
- оқу нәтижелеріне толық қол жеткізу үшін қажетті академиялық кредиттердің көлемін айқындау;
- білім алушылардың ББ-да көзделген оқыту нәтижелерін меңгеруін бағалау әдістерінің барабарлығы;
- оқу процесі барысында білім алушылардың қызмет түрлерінің әзірленген ОН-не сәйкестігі;
- осы ББ еңбек нарығында талап етілуі (ұлттық, өңірлік немесе жергілікті деңгейлерде);

- стейкхолдерлермен сындарлы өзара іс-қимылды қамтамасыз ету;
- ОН меңгеруін бағалау, оқыту және оқыту үдерісінің ашықтығы;
- бағдарлама басшылығының мониторинг нәтижелеріне негізделген ББ-ны тұрақты жетілдіруді қамтамасыз етуі.

50. ББ тізіліміне енгізілгенге дейін білім беру бағдарламасын әзірлеу сапасын бағалауды стейкхолдерлерді тарта отырып, ЖЖОКБҰ-ның алқалы органы жүргізеді.

Ескертпе: ЖЖОКБҰ өз көзқарасы және ББ-ны әзірлеу сапасын бағалау әдістемесі болуы мүмкін.

6. Қорытынды ережелер

51. ЖЖОКБҰ-ның алқалы органы жұмыс берушілермен келіскеннен және ББ-ны бекіткеннен кейін ББ паспортын ББ тізіліміне енгізу мақсатында «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының тізілімі» ақпараттық жүйесінде онлайн өтінім береді.

52. ЖЖОКБҰ ББ мазмұнына, оның ішінде басқа ЖЖОКБҰ ББ-мен плагиат болмауына жауапты болады.

53. ББ Тізіліміне енгізу/жаңарту сатысында жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары сарапшыларының ескертулері мен ұсынымдары болған кезде ББ ЖЖОКБҰ-ның алқалы органының қайта қарауына жатады. Қажет болған жағдайда ББ паспортына тиісті өзгерістер енгізіледі.

Еңбек саласын зерттеу нәтижелері

Мамандық	Еңбек функциясы А	Кәсіби міндет А 1	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
		Болашақ тенденциялар	
		Кәсіби міндет А 2	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
		Болашақ тенденциялар	
		Кәсіби міндет А 3	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
		Болашақ тенденциялар	
		Кәсіби міндет А 4	Білім
	Дағдылар		
	Мінез-құлық стандарттары		
	Жабдықтар мен құрал-саймандар		
	Болашақ тенденциялар		
Еңбек функциясы В	Кәсіби міндет В 1	Білім	
		Дағдылар	
		Мінез-құлық стандарттары	
		Жабдықтар мен құрал-саймандар	
	Болашақ тенденциялар		
	Кәсіби міндет В 2	Білім	
		Дағдылар	
		Мінез-құлық стандарттары	
		Жабдықтар мен құрал-саймандар	
	Болашақ тенденциялар		
	Кәсіби міндет В 3	Білім	
		Дағдылар	
		Мінез-құлық стандарттары	
		Жабдықтар мен құрал-саймандар	
	Болашақ тенденциялар		
	Кәсіби міндет В 4	Білім	
Дағдылар			
Мінез-құлық стандарттары			
Жабдықтар мен құрал-саймандар			
Болашақ тенденциялар			

	Еңбек функциясы С	Кәсіби міндет С 1	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ тенденциялар
		Кәсіби міндет С 2	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ тенденциялар
		Кәсіби міндет С 3	Білім
			Дағдылар
			Мінез-құлық стандарттары
			Жабдықтар мен құрал-саймандар
			Болашақ тенденциялар
		Кәсіби міндет С 4	Білім
Дағдылар			
Мінез-құлық стандарттары			
Жабдықтар мен құрал-саймандар			
Болашақ тенденциялар			

Оқу нәтижелерін тұжырымдау кезінде қолдануға болатын етістіктердің үлгілік тізімі

Білімді ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Анықтау, сипаттау, санау, табу, байланыстыру, бекіту, жазу, өлшеу, салыстыру, қайта қарау, шығару, анықтау, көрсету, атау.

Түсінуді ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Қорытындылау, сипаттау, салыстыру, жіктеу, қарсыластыру, түрлендіру, талқылау, ажырату, анықтау, бағалау, түсіндіру, тұжырымдау, мысалдар келтіру, түсіндіру, аудару, білдіру, иллюстрациялау, талқылау, болжау, ұсыну, таңдау.

Пайдалану қабілетін ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Қолдану, бағалау, өзгерту, таңдау, көрсету, ашу, есептеу, қалай суреттеу, болжау, дайындау, өндіру, байланыстыру, көрсету, шешу, зерттеу, тексеру, есептеу, құру, өзгерту, жіктеу, эксперимент жасау, шешім қабылдау керектігін түсіндіру.

Талдау қабілетін ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Талдау, бөлу, жіктеу, реттеу, салыстыру, қорытындылау, қарсыластыру, сынау, диагностикалау, түсіндіру, біріктіру, саралау, ажырату, зерттеу, негіздеу, қорытынды жасау.

Синтездеу қабілетін ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Есептеу, бекіту, біріктіру, құрастыру, қорытындылау, құру, алу, әзірлеу, тұжырымдау, жалпылау, орнату, түрлендіру, біріктіру, ретін өзгерту, ұйымдастыру, жоспарлау, ұсыну, ойлап табу, қайта құру, есеп беру, қайта қарау, таңдау, жалпылау, синтездеу, оқыту, айту.

Бағалау дағдыларын ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Бағалау, құндылықты анықтау, шешім қабылдау, анықтау, саралау, ұсыну, таңдау, ажырату, таңдау, салыстыру, қорытындылау, сынау, қорғау, бағалау, растау, рейтинг жасау, жалпылау.

Мәселелерді шешу дағдыларын ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Шешім қабылдау, таңдау, анықтау, ұсыну, жоспарлау, растау, бағалау, тұжырымдау, іс-қимыл тәртібін сипаттау, әзірлеу, нұсқаларды ұсыну.

Қарым-қатынас дағдыларын ашу үшін қолданылатын етістіктер:

Қарым-қатынас жасау, білдіру, түсіндіру, жауап беру, пікірталас, қорғау, шолу жасау, емтихан тапсыру, айту, үйрету, ұсыну, қорытынды жасау.

